Aº. 1828. Nº. 6.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 12 Januarij.

FRANKFORT, den 6. Januarij.

Particuliere berigten uit Konstantinopel, welke men te Bucharest ontvangen heeft, melden, dat de Russische gezant, de heer *van Ribeaupierre*, den 13. December Bujukdere verlaten heeft en naar Odessa onder zeil gegaan is, zonder dat hem van wege de bevelhebbers der forten aan beide oevers van den Bosphorus eenige hindernis in den weg gelegd werd. De heeren *Stratford Canning* en de graaf *Guilleminot* hebben, volgens dezelfde berigten, buiten de zee-engte der Dardanellen een fregat aangetroffen, hetwelk de admiraal de *Rigny* hun te gemoet gezonden had, en waarop zij dadelijk zijn overgegaan, om hunne reis naar Smijrna voort te zetten. Men spreekt veel van groote toerustingen ten oorlog, welke de Porte maakt. Niet minder dan 120,000 geweren zouden onlangs door haar van eenige speculanten aangekocht zijn. Vele duizend militiers kwamen uit Azie over, hetwelk in dit jaargetijde te opmerkelijker is, en als een bewijs der stemming van het Turksche volk bij deze gelegenheid wordt aangehaald, vermits de Aziaten anders slechts in het voorjaar tot de krijgsdienst opkomen. Men zegt verder, dat de Sultan ter bestrijding van de buitengewone kosten dezer toerustingen, eene soort van leening wil te baat nemen, waartoe een aantal Fransche handelshuizen hem de gelegenheid zou aangeboden hebben, wanneer de opbrengst der mijnen in Klein-Azie, voornamelijk in koper bestaande, ten behoeve der geldschieters verpand wierd. De bedoelde leening zou tot eene som van honderd millioen piasters kunnen gebragt worden.

— Uit Alexandria wordt den 27. October het volgende gemeld: De Onder-Koning is hier in den avond van den 23. dezer onverwachts aangekomen. Volgens zijn zeggen, is het oogmerk daarvan alleen, om voor 10 of 14 dagen eenige verandering van lucht te genieten; doch algemeen gelooft men, dat de gebeurtenissen van Navarino en de tegenwoordige staat van zaken aanleiding tot deze reis hebben gegeven. Men is in dezen oogenblik bezig aan versterkingen naast den hoofdingang van de oude haven, en in de wijk der franken zijn, in plaats van Osmansche garden, geregelde troepen gelegd. Ook zijn nog andere maatregelen van voorzorg genomen, zoo dat het zich bijna laat aanzien, of de regering voor eene overrompeling beducht is. De Onder-Koning verwerft meer en meer het vertrouwen der Europeanen, zoo dat hunne vroegere vrees voor de gevolgen der bemoeijing met de Grieksche zaak geheel verdwijnt. Hij heeft meer dan eens verklaard, dat hij alle in Egipte wonende Europeanen veiligheid van personen en goederen waarborgde.

Omtrent het doel der zending van den heer *Crawdock* schijnt men thans beter onderrigt te zijn. Lieden, die met den Onder-Koning in naauwe betrekking staan, verzekeren, dat deze zaakgelaste overbrenger is van eene verklaring van den Koning van Engeland en deszelfs bondgenooten, waarin zij den Onder-Koning hun stellig voornemen te kennen geven, dat zij bij hun besluit volharden om in de Grieksche aangelegenheden tusschen beiden te treden; doch daarbij volstrekt niet ten oogmerk hebben eenige landvergrooting of andere veroveringen te maken, en Z. H. dringend verzoeken, zich van zijnen invloed bij de verhevene Porte te bedienen, ten einde deze door een roekeloos besluit de verbondene Mogendheden niet noodzake tot eenen oorlog, welken zij zoo zeer wenschen te vermijden. De Onder-Koning zou bij zijn antwoord verklaard hebben, dat het zijn eerste pligt was, zich naar de bevelen te schikken, welke hem door zijnen souverein gegeven mogten worden; intusschen wilde hij gaarne al zijnen invloed bij den Divan aanwenden, ten einde denzelven te overreden om tot de voorstellen van bemiddeling toe te treden; hierdoor wilde hij aan de Verbondene Mogendheden een bewijs geven, hoe zeer hij zelf verlangde eenen oorlog geëindigd te zien, waaraan hij verpligt was met alle zijne middelen en strijdkrachten deel te nemen. De Onder-Koning schijnt volkomen overtuigd te zijn van de opregtheid der verklaring van de mogendheden, en hij schijnt vast te gelooven, dat de Porte zich niet in eenen zoo ongelijken strijd zal inlaten.

— De berigten uit Scio loopen tot den 20. November. De citadel werd bij voortduring door de Grieken beschoten. Daags te voren waren aldaar nog 60 man Grieksche ruiterij geland, te weten: het overschot van de, door den heer *Regnault de St. Jean d'Angelij*, opgerigte twee eskadrons. Daarentegen zouden te Tscheame 2000 man Turken verzameld zijn, en alleen op den eersten gunstigen wind wachten, om naar Scio onder zeil te gaan. De admiraal *de Rigny* en de commodore *Hamilton* hebben den consuls hunner natien kennis gegeven, dat, ten gevolge van het traktaat van den 6. Julij, het aan de reeders van schepen en kapiteins verboden is, krijgsvoorraad, levensmiddelen of troepen naar het Grieksche vaste land of de eilanden, welke het oorlogstooneel uitmaken, te vervoeren. Deze kennisgeving is aan den handelstand medegedeeld.

Van den 9. Januarij.

Heden heeft men regtstreeks berigten uit Konstantinopel van den 12. December. Dezelve melden het volgende: De Fransche en Engelsche gezanten zijn de Dardanellen gepasseerd, en nabij dezelve door een Fransch fregat opgenomen geworden, hetwelk hen naar Smijrna gebragt heeft. De Russische gezant heeft den Bosphorus grootendeels reeds afgelegd en zal morgen in de Zwarte Zee binnenloopen, waarna hij bij den eersten gunstigen wind binnen drie dagen te Odessa kan zijn. Hij zelf dacht aldaar den 16. December aan te komen, volgens tijdingen, die een kourier heeft medegedeeld. De Porte heeft in den laatsten oogenblik, toen de schepen, waarop zich de gezanten bevonden, reeds het anker geligt hadden, noch goedgevonden, dezelven de noodige firmans met eenen ambtenaar na te zenden, die hen nabij den mond der Dardanellen nog zou ingehaald hebben. Alvorens de gezanten Konstantinopel verlieten, hadden zij den Nederlandschen ambassadeur de bescherming hunner landgenooten aanbevolen en hem de archiven overgegeven. Bij deze gelegenheid werden nieuwe zwarigheden door de Porte geopperd, die eene zoodanige overdragt niet wilde toestaan, en bij afwezendheid der gezanten zich met hunne bemoeijingen, ten aanzien der Russische, Engelsche en Fransche onderdanen, zelf wilde belasten. De Nederlandsche gezant moest eene nadrukkelijke taal voeren, om de Porte te bewegen, aan de wenschen zijner ambtgenooten gehoor te verleenen, en hem de moeijelijke taak, waarmede hij zich belast, over te laten. De reis-effendi schijnt de aangevoerde gronden over de nadeelen, welk de Porte, bij eene zoo netelige zaak, als het protectoraat over vreemde onderdanen, te wachten had, ingezien, en den Sultan daartoe gebragt te hebben, om geene verdere bezwaren tegen de beschikkingen van de drie gezanten te maken. In de hoofdstad maakt zich alles tot den strijd gereed; de opperhoofden der algemeene ligting in Romelie zijn te Konstantinopel aangekomen, en elk hunner heeft een eerepels ten geschenke ontvangen. Bij den Mufti werd den 11. eene groote raadsvergadering gehouden. Na afloop derzelve, werden vele *Tartaren* naar de Donau-vestingen afgezonden; men wist niet met welk oogmerk. De jonge Turken uit alle standen oefenen zich in den wapenhandel naar de Europische wijze; de geestdrift voor den Sultan, is, na het vertrek der gezanten, ten top gestegen. — Tevens echter tracht men de teruggeblevene Europische gezantschapspersonen de grootste achting te bewijzen. Bij eenen firman, die aan alle korps der geregelde troepen afgevaardigd is, wordt bevolen, dat de hen toebedeelde christenen, officiers, geneesheeren, beambten enz., derzelver godsdienst naar hunne wijze zullen uitoefenen. Men heeft reeds in de kazernen te Konstantinopel en Adrianopel kapellen opgerigt, waarin alle zondagen door christen geestelijken de kerkdienst zal gehouden worden.

— Uit Bucharest wordt den 21. December het volgende geschreven: » Volgens de jongste tijdingen uit Konstantinopel van den 14. December, had het vertrek van den heer *van Ribeaupierre* de Russische onderdanen, in weerwil der verzekeringen van de Porte, zoodanig verontrust, dat zij zich gezamenlijk ingescheept, en de hoofdstad verlaten hadden. Ook eenige Fransche en Engelsche huisgezinnen hadden zich verwijderd.

LONDEN, den 5. Januarij.

De hertog en de hertogin *van Clarence* hebben een grooten maaltijd ter eere van den infant don *Miguel* gegeven.

De *Courier* meldt het volgende:

« Men denkt dat de uitslag der zending van sir *John Gore* naar de Levant eerst bekend zal gemaakt worden, als in het parlement eenige aanmerkingen ten aanzien van den slag van Navarino gemaakt worden. Misschien zal men willen beweren, dat wij aanvallers bij Navarino zijn geweest: in dat geval, zullen de ingewonnen berigten de beschuldigers waarschijnlijk tot zwijgen brengen. De rapporten van de admiraals *Codrington*, *de Rigny* en *van Heiden* zijn tot bewijs van het tegendeel wel voldoende voor onbevooroordeelden; maar lieden, die gaarne vermoedens koesteren, moeten met hunne argwaan zoo uit het veld geslagen worden, dat zij niets meer kunnen inbrengen. Wij hebben van goeder hand vernomen, en welligt zal uit de berigten van sir *Gore* de waarheid daarvan blijken, dat sommigen der in onze handen gevallene krijgsgevangenen getuigd hebben, dat de Turksche admiraal het voornemen had, de vereenigde vloot 's nachts te verbranden, en dat men daartoe werkelijk de branders reeds in gereedheid had gebragt. »

Sommigen hadden het gerucht verspreid, dat de ambassadeurs der drie mogendheden vóór hun vertrek nog gunstige voorslagen van de Porte ontvangen hadden; dan de berigten van den heer *Stratford Canning* maken hiervan geene de minste melding.

PARYS, den 7. Januarij.

Men leest in een der liberale bladen heden het volgende:

« Laat ons erkentelijk, vooral laat ons billijk zijn. Er ligt in de ordonnantie, waarbij het ministerie anders zamengesteld, doch ongelukkiglijk niet geheel vernieuwd wordt, een belangrijke kiem van verbetering, die, wanneer ze niet verstikt wordt, maar zich ontwikkelen kan, een gewigtig onderpand voor de rust des lands oplevert. Wij bedoelen de beschikking, waarbij het openbaar onderwijs van het ministerie van eeredienst afgescheiden wordt. Men beschouwe dit als eene wezenlijke zegepraal van den constitutionelen geest; als een krachtigen waarborg voor de bij het charter verzekerde vrijheid van geweten; als een gewigtig herstel van het verledene, als een groote winst voor de toekomst. Daar wij geene redenen hebben om het goede oogmerk van dezen maatregel te betwijfelen, houden wij denzelven voor het begin der uitroeijing van het verfoeijelijke jezuitisme, waardoor ook het onderwijs verkwijnde of verpest werd.

« Van de maatregelen, die ter bevrediging van de publieke opinie staan genomen te worden, verneemt men wijders het volgende:

« Binnen weinige dagen zal er eene aanschrijving van den nieuwen minister van justitie aan de procureurs-generaal der koninklijke geregtshoven afgaan, om 's lands wetten, betrekkelijk de congregatien van man-

nen, uit te voeren. Wij zullen zien hoe die aanschrijving zal wezen, en wat daarvan kan verwacht worden. Wij zijn niet zonder eenige ongerustheid over eenen anders heilzamen maatregel, maar die opgedragen zal zijn aan lieden, van welke niet weinigen hunne bevordering aan den heer de *Peijronnet* te danken hebben. Ook gaat de spraak van eene ordonnantie, waarbij het getal der kleine seminarien zou beperkt worden. Intusschen zal er niets goeds uitgewerkt worden, indien de kleine seminarien niet weder onder toezigt van de universiteit gesteld worden. Hunne tegenwoordige inrigting is eene inbreuk op het openbaar onderwijs. Men spreekt mede van de wederoprigting van de Parijsche nationale garde. Hierdoor zou eene groote onregtvaardigheid en een arge misstap hersteld worden. Eindelijk zegt men (nog), dat men zich onledig houdt met de gewigtige zaak der *conflicten*; belangrijk zal de verbetering zijn, onschatbaar de overwinning van het openbaar gevoelen, als aan de regtbanken de volheid der regtsmagt wedergegeven wordt. Die hatelijke *conflicten*, welke alleen te baat genomen werden om de burgers van hunne regten te berooven, waren mede een erg vergrijp van het oude ministerie tegen het volk; daarom alleen zou hetzelve verdienen in staat van beschuldiging gesteld te worden.

— Omtrent het geld, dat onlangs voor de Spaansche regering uit Amerika is aangebragt, wordt uit Havanna den 26. November het volgende geschreven: « Door de verzending des gelds met het fregat *de Perle* lijdt de handel en landbouw hier reeds zeer groot nadeel. Een groot gedeelte van dit geld behoorde aan eene inrigting, welke in onze stad, ter betaling van wissels, tegen korting van 10 pCt., moest worden ingevoerd, ten einde zoo doende de overmatige en ondragelijke interestneming van 29 en soms van 40 pCt., welke woekeraars zich veroorloven, voor te komen. Men is den gelukkigen inval van zoodanig eene inrigting aan onzen intendant-generaal, don *Claudio Martinez de Pinillos*, verschuldigd. Om dezelve tot stand te brengen, zonder de ingezetenen met lasten te bezwaren, was er eene junta van kooplieden binnen deze stad opgerigt, belast om voor de regtige opbrengst der inkomende regten te waken, den sluikhandel te weren en paal en perk te stellen aan de verkwistingen, welke ten gevolge van eene schromelijke wanorde en de achteloosheid of oogluiking der agenten, onder wier handen de fondsen kwamen, als het ware tot eene gewoonte waren geworden. Deze maatregel had de gewenschte gevolgen; doch niet zoodra had men te Madrid van deze inrigting kennis bekomen, of men beschouwde deze ontdekking als eene gunstige gelegenheid, om den Koning geld te verschaffen, en de ministers stonden geen oogenblik in beraad, om de eigendommen en de welvaart van deze kolonie aan te tasten. Zoo is het reeds in Spanje gelukt, de compagnieschap der Philippijnen, de bank van *St. Karel*, de compagnieschap van de Goede Vrouw en zoo vele andere inrigtingen te vernietigen, waarvan thans alleen rest de herinnering van derzelver vorigen bloei en de tranen der ongelukkigen, die de vruchten hunner spaarzaamheid daaraan hadden toevertrouwd.

» Dit nieuwe, aan Havanna toegebragte, slag zal treurige sporen achterlaten. De bijeengebragte gelden voor deze inrigting, welke de heer *de Pinillos* had uitgedacht en door alle ingezetenen goedgekeurd werd, waren berustende bij het consulaat dezer stad en bedroegen reeds eene som van 350,000 harde piasters, toen don *Ignatius Duran*, beambte der secretarie van financien, hier kwam met eenen brief van den Koning, waarbij van onzen intendant-generaal, het koste, wat het wilde, een millioen harde piasters werden geëischt. De aanvraag was zoo dringend, dat men genoodzaakt was de 350,000 piasters uit het consulaat te ligten. Men moest zelfs de toevlugt nemen tot eene geldleening, welke, ondanks alle aangebodene waarborgen, slechts eene som van 342,274 piasters heeft opgebragt, en die alzoo met de eerstgemelde som een totaal van 692,274 harde piasters heeft opgeleverd.

» Zie daar den rijken buit, dien de heer *Duran* met het fregat *de Perle* ten onzen koste naar Spanje heeft overgebragt. De consul heeft een eerbiedig, maar krachtig vertoog, aan den Koning ingediend, waarbij hij de verschrikkelijke gevolgen opgeeft, welke dusdanige handelingen voor Havanna moeten na zich slepen, en den treurigen indruk aantoont, welke bij het algemeen moet ontstaan op het vernemen van zoodanig eenen slag, toegebragt aan een land, hetwelk zich zoo vele opofferingen voor het moederland getroost, deszelfs zeemagt onderschraagt, een leger van nagenoeg 18,000 man en eene menigte ambtenaren onderhoudt, en daarenboven onder den last van een groot aantal pensioenen gebukt gaat. Hoe bezwarend deze last ook zijn magt, onderwierp men zich echter; doch tot verdere opofferingen is deze kolonie buiten staat.

Van den 8. Januarij.

Bij koninklijke ordonnantie van den 6. dezer is de generale directie van politie, welke bij het ministerie van binnenlandsche zaken bestond, afgeschaft. De heer *Franchet*, gewezen directeur-generaal van politie, is benoemd tot ontvanger-generaal. De heer *Delavau*, prefect van politie (niet directeur-generaal der posterijen) is ontslagen en tot staatsraad in gewone dienst benoemd. De heer *Belleyme*, procureur des Konings bij de regtbank van eersten aanleg te Parijs, is in zijne plaats tot prefect van politie benoemd. De afschaffing der generale directie van politie en de vervanging van den heer *Delavau* zijn twee maatregelen, die het algemeen zeer voldoen, doch hoogst verkeerd en aanstootelijk vindt men het, dat lieden, als *Franchet* en *Delavau*, die zoo verderfelijk en bloedig geregeerd hebben, bij hunne aftreding met eereposten en winstgevende bedieningen begunstigd worden.

Het dagblad der jezuiten van Lijon stond onder de bijzondere bescherming van den heer *Franchet*. Bij een dezer dagen gevoerd proces is gebleken, dat de eigenaars van dit dagblad hunne couranten en brieven dagelijks in eene blikken doos uit Parijs ontvingen, waar vermoedelijk menig artikel opgesteld werd, dat in hetzelve werd geplaatst.

— Volgens berigten uit Lissabon van den 26. December, heeft de Portugeesche bank haar crediet nog niet kunnen herwinnen, hoezeer de prinses regentes aangeboden heeft, dezelve met hare juweelen en uit hare eigene kas te hulp te komen.

— De markies *van Barbacena*, kamerheer van Z. M. den Keizer van Brazilie, is van hier naar Weenen vertrokken, om zich vervolgens naar Turin te begeven, waar hij, bij volmagt, eene jonge Sardinische prinses zal huwen, welke in het voorjaar als Keizerin van Brazilie naar Rio de Janeiro zal vertrekken.

— Volgens berigten uit Madrid van den 24. December, zou de Spaansche regering verzocht zijn, om als bemiddelaarster tusschen Frankrijk en den Deij van Algiers op te treden.

GEND, den 9. Januarij.

Men verneemt, dat eenige onwettige of jezuitische scholen, welke men in Oost-Vlaanderen ter sluik had opgerigt, dezer dagen op last van de hoofden der gemeentebesturen gesloten zijn.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 11. Januarij 1646 vertrokken de gevolmagtigden der staten van *Deventer* naar *Munster*, om over de vredes-onderhandelingen te beraadslagen; welk vertrek Prins FREDERIK HENDRIK zeer noode aanzag, schoon hij op het einde zijns levens den vrede sterk aanraadde.

Den 11. dito 1814 werd er een tractaat van vrede tusschen den Keizer van *Oostenrijk* en den Koning van *Napels* geteekend.

Den 12. dito 1414 werd *Stavoren* door de *Friezen* bemagtigd, hetgeen graaf WILLEM zeer smarte, omdat hij nu door den staat zijner zaken genoodzaakt was van den oorlog af te zien, en met hen een bestand te sluiten.

Den 12. dito 1641 werd *Malacca* door de Hollanders veroverd.

Den 12. dito 1807 werd het aanzienlijkste gedeelte der stad *Leyden* door een schip met buskruid verwoest. Deze noodlottige ramp verwekte in geheel *Nederland* eene diepe verslagenheid en spoorde de geheele bevolking van ons weldadig vaderland tot eene voorbeeldelooze milddadigheid aan.

ARNHEM, den 12. Januarij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 11 Jan. 3 El 1 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 30 D.
Den 12 dito 2 El 9 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 20 D.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.